

Advokační fórum

Posilujeme hlas
občanské společnosti

25
LET

NADACE
OPEN SOCIETY FUND
PRAHA

Nadace OSF se zaměřuje na **rozvoj právního státu, demokracie a omezení korupce.**

Podporuje **svobodný přístup k informacím** či zapojení lidí do veřejného dění. Zároveň **prosazuje rovný přístup všech dětí ke vzdělávání** a všech lidí k příležitostem současného světa.

Po dobu svého působení **podpořila** Nadace OSF **9 530 projektů** českých neziskových organizací i jednotlivců **částkou více než 1,78 miliardy Kč.**

Naše cíle

V Advokačním fóru se zaměříme na podporu a rozvoj „světa“ občanské angažovanosti. **Cílem Fóra je posilovat občanskou společnost a občany v České republice, aby mohli efektivně a profesionálně prosazovat veřejný zájem.** Je proto důležité dlouhodobě a systematicky podporovat občany a neziskové organizace v jejich práci a usilování o proměnu pravidel, tedy v advokační práci a lobbingu. Abychom co nejlépe zvyšovali náš dopad, budou naše aktivity směřovat i na skupiny mimo občanskou společnost, jako jsou donoři, státní správa nebo akademická sféra.

Do 3 let chceme vytvořit místo:

- kam se občané a neziskové organizace budou obracet **pro podporu při své advokační a watch-dog práci**
- které bude **poskytovat konzultace a vzdělávání v advokační práci a lobbingu**
- které bude **propagovat a šířit příklady dobré praxe** z ČR i zahraničí
- které bude **propojovat organizace, donory a jednotlivce** zajímající se o systémové změny, o advokační práci a lobbing

Naše východiska

*Fungující demokracie
se neobejde bez aktivních
občanů a občanek*

Žádná dobře fungující demokracie se neobejde bez aktivního zájmu svých občanů a občanek.¹ Je prokázáno, že zapojování občanů do politiky má pozitivní vliv na kvalitu zákonů a vládnutí.²

Jak takové zapojení občanů do politiky vypadá? Lidé v moderní historii využívají dva hlavní způsoby, jak se do politiky zapojit. **Prvním způsobem je angažovanost v politických stranách. Druhým je občanský aktivismus**, a to buď v neziskových organizacích, nebo mimo ně. Při angažovanosti mimo politické strany se občané nesnaží získat přímou politickou moc, ale kontrolovat zvolené zástupce a ve veřejném zájmu na ně vyvíjet tlak a prosazovat konkrétní opatření nebo bránit negativním změnám v nejrůznějších oblastech (lidská práva, občanské svobody, životní prostředí, ekonomická pravidla hry apod.). Desítky let se ve svobodných demokraciích tyto dva „světy“ vyvažují a koexistují.

Kvalitní demokracie tak potřebuje fungující systém zastupitelské demokracie, politických stran a silnou občanskou společnost hájící veřejný zájem a kontrolující politiky. Jak jsme na tom dnes?

*Žijeme v době krize politických
stran a ohrožení liberální
demokracie*

V současné době však vidíme krizi mnoha tradičních politických stran,³ vzestup populistických, nacionalistických a extremistických stran a výrazné posouvání hranic politické kultury. Tento trend je více či méně patrný v celém euroatlantickém prostoru, nevyjímaje Českou republiku, v níž se za poslední dobu omezily možnosti občanské participace (novela stavebního zákona z roku 2017⁴) a aktuálně jí navíc hrozí koncentrace mediální, ekonomické a politické moci v rukou úzké skupiny osob.⁵ Nejen toto je důvodem **akutního ohrožení demokracie a občanských svobod** a potřeby **jejich obrany v podobě aktivní a skutečně silné občanské společnosti.**

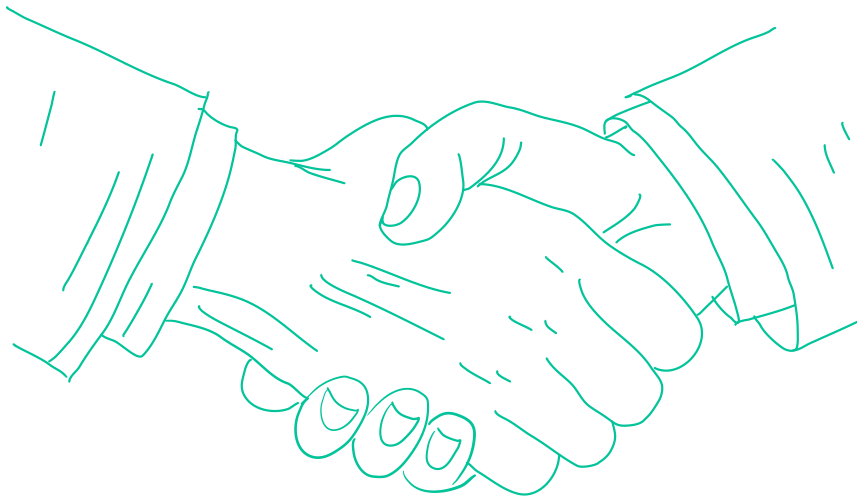
1 Putnam, Robert. *Making Democracy Work, Civic Traditions in Modern Italy*. Princeton University Press, 1993.

2 Dalton, Russell J. *Is citizen participation actually good for democracy?*. Democratic Audit UK, 2017.

3 Mair, Peter. *Ruling the Void, The Hollowing of Western Democracy*. Verso, 2013.

4 *Zelený kruh: Senátoři schválili další omezení občanských práv*. Tisková zpráva, červenec 2017.

5 Freedom House. *Democracy in Crisis. Freedom in the World*, 2018.

Občanská společnost postrádá dlouhodobou podporu v tom, jak efektivně hájit veřejný zájem

Ve srovnání se západoevropskými demokraciemi je úroveň občanské angažovanosti v České republice stále relativně nízká.⁶ Například pouze 7 procent občanů našeho státu přímo kontaktuje politiky, aby vyjádřilo své názory.⁷

Nutnou podmínkou, aby občanská společnost mohla dobře plnit svou roli, je potřebné know-how pro watch-dog práci a pro hájení veřejného zájmu prostřednictvím advokační práce (advocacy) a lobbingu. Cílem advokační práce a lobbingu je měnit samotná pravidla hry. Jde tedy o to, proměnit prostředí, v němž pracujeme, neboli dosáhnout systémové změny. Nikoliv pouze volat v každých volbách po výměně politiků, jejichž rozhodování je stále ovlivňováno nefunkčními pravidly. Taková výměna politiků totiž ke kýženému zlepšení nevede.

Know-how, jak dobře hájit veřejný zájem, v České republice existuje, ale mnohé neziskové organizace ani aktivní jednotlivci jej neznají, nemají k němu přístup nebo jej neumějí aplikovat. Jinými slovy, u jednotlivých aktérů občanské společnosti je různá míra profesionality, znalostí a zkušeností.

⁶ Linek, Lukáš, Císař, Ondřej, Petrůšek, Ivan a Vráblíková, Kateřina. *Občanství a politická participace v České republice*, SLON, 2018.

⁷ Tamtéž.

Čemu se budeme v Advokačním fóru věnovat [2018–2021]

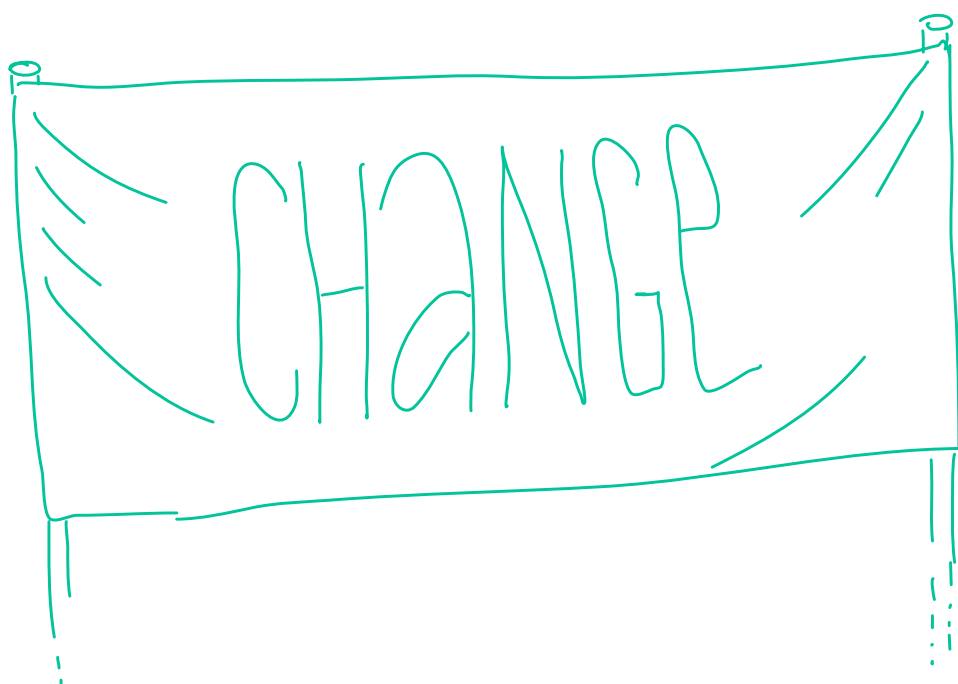
Podpora občanské společnosti

- **konzultace a mentoring:** zaměříme se na plánování konkrétních občanských kampaní, nastavení cílů, požadavků organizace na systémovou změnu, na způsob, jak této změny dosáhnout, a na podporu realizace. Konzultace a mentoring se budou stanovovat individuálně podle potřeb každé organizace. K používaným metodám budou patřit převážně nástroje vycházející z logiky sledování dopadu (strom problémů, SWOT analýza, 5R Framework, advokační strategie, analýza aktérů).
- **workshopy a školení:** budeme se věnovat jednotlivým tématům a nástrojům advokační práce a lobbingu. Mezi dílčí témata budou patřit legislativní lobbing, příprava policy dokumentů nebo komunikační strategie občanských kampaní. Budou vycházet z participativních přístupů a budou založené na potřebách účastníků se organizací. Jedním ze záměrů je každoročně realizovat letní školu určenou pro zástupce neziskových organizací a občanů. Součástí těchto aktivit bude i tvorba výukových, vzdělávacích materiálů.
- **sítování:** budeme propojovat zaměstnance a zaměstnankyně neziskových organizací s cílem výměny nápadů a názorů, jak dělat advokační práci a lobbing. Setkávání bude vždy rámováno konkrétním tématem, například jak využít volby coby příležitost pro dosažení změny nebo zapojení veřejnosti.
- **příklady dobré praxe z ČR a ze zahraničí:** budeme organizovat návštěvy zahraničních hostů v ČR, přednášky o českých úspěšných příkladech a vytvářet případové studie.

Podpora individuálních občanů: na našich workshopech se bude zvyšovat kompetence občanů, jak jednat s politiky, účastníkům zprostředkujeme s politiky také přímý kontakt. Zároveň budeme prohlubovat jejich znalosti o fungování politického systému a možnostech občanského lobbingu.

Spolupráce s donory: stále větší počet donorů si uvědomuje důležitost podpory advokační práce. Fórum bude dárcům, zejména nadacím, nadačním fondům a velkým dárcům, poskytovat placené konzultace, jak nejlépe nastavit a vyhodnocovat jejich podporu kampaním se zaměřením na veřejný zájem.

Spolupráce se soukromým sektorem: přímá finanční podpora není jediný způsob, jak podpořit kampaně za veřejný zájem. Soukromé organizace mohou spolupracovat s občanským sektorem na principu pro bono, tedy poskytnutím svého know-how, a to například v oblasti práva nebo PR.

Spolupráce se státní správou a politiky: bez pozitivního přístupu politiků, političek a státní správy budou změny vždy méně stabilní. Fórum bude do svých aktivit (školení, workshopů) zapojovat také aktivní i bývalé politiky nebo relevantní zaměstnance veřejné správy. Jak politici, tak zaměstnanci neziskových organizací tak získají lepší představu o svých možnostech a potřebách.

Spolupráce s akademickou sférou: veřejné občanské kampaně by měly vždy vycházet z kvalitních a spolehlivých dat a analýzy výchozího stavu (evidence-based policy). Akademici a akademičky tak budou mezi spolupracujícími partnery. Budeme také spolupracovat s vysokými školami na vzdělávání budoucích zaměstnanců v občanském sektoru, jimž poskytneme základní informace o advokační práci. Otevřeme také program stáží přímo ve Fóru.

Advokační fórum založila Nadace OSF
a vyvíjí ho ve spolupráci s Ashokou Česká republika.
Rozvoj fóra byl podpořen grantem Nadace BLÍŽKSOBĚ.

Nadace Open Society Fund Praha

Kontaktní adresa: Hradecká 92/18, 130 00 Praha 3

Fakturační adresa: Prokopova 197/9, 130 00 Praha 3

Telefon: +420 222 540 979 | Kontaktní email: osf@osf.cz

Web: www.osf.cz

Facebook: www.facebook.com/nadace.osf

Twitter: twitter.com/nadaceOSF

Instagram: www.instagram.com/nadaceosf

číslo účtu: 100 103 8814 / 5500 Raiffeisenbank | IČ: 476 11 804